

Nr 60

Av herr **Svanström m. fl.**, om *höjning av anslaget till kariesprofylaktisk verksamhet, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 165 i Andra kammaren)

I 1962 års statsverksproposition, bilaga 13, rubriken Medicinalstyrelsen: Omkostnader, föreslår vederbörande statsråd ett från föregående budgetår oförändrat anslag om 100 000 kronor till kariesprofylaktisk verksamhet i enlighet med medicinalstyrelsens eget förslag.

1957 års folktandvårdssakkunniga har i sitt år 1960 avgivna betänkande ägnat ett särskilt avsnitt, kapitel IV, åt förebyggande tandvård. Däri framhålls att om kariesfrekvensen icke kan nedbringas, ställs man inför en nära nog olöslig uppgift när det gäller att tillfredsställa behovet av framför allt barn- och ungdomstandvård, som beräknas årligen kräva 3,5 till 4 milj. arbetstimmar av tandläkare. Som exempel på våra nuvarande resurser nämner utredningen att år 1958 det totala antalet arbetstimmar inom distriktstandvården utgjorde 2,4 milj., varav i organiserad barntandvård 1,5 milj. timmar.

Utredningen framhåller att det icke räcker med att söka avhjälpa sjukdomens skadeverkningar, utan man måste mera inrikta ansträngningarna på att angripa dess grund. Den konserverande tandbehandlingen ger visserligen resultat, men den botar inte tandrötan som sjukdom. De sakkunniga föreslår att tills vidare åtminstone 300 000 kr. anvisas av statsmedel varje budgetår till kariesprofylaktisk verksamhet och att en särskild forskningsinstitution med uppgift att bedriva forskning beträffande olika tandskyddande ämnen och olika födoämnens betydelse för uppkomst eller förebyggande av karies tillskapas. Organisationen av denna institution borde bli föremål för en närmare utredning, menade de sakkunniga, men antydde att den eventuellt kunde samordnas med ett tidigare föreslaget statligt odontologiskt laboratorium för bl.a. materialprovning.

I förra årets statsverksproposition redovisades 1957 års folktandvårdssakkunnigas förslag, men vederbörande statsråd sade sig icke vara beredd att ta ställning till frågan om en särskild forskningsinstitution och föreslog anvisning av 100 000 kronor till kariesprofylaktisk verksamhet för budgetåret 1961/62. I ett interpellationssvar i första kammaren den 9 maj 1961 lämnade statsrådet Rune Johansson en redogörelse för den kariesprofylaktiska verksamheten men var icke heller då beredd att göra några utfästelser om förslag till en särskild forskningsinstitution. Han föreföll dock tämligen positiv till ökad förebyggande verksamhet i fråga om tandsjukdomar.

Beträffande tillsats av fluor till vattenledningsvatten har försök bedrivits i Norrköping. Resultatet av dessa försök redovisades hösten 1961 och innebar en mer än 50-procentig förbättring i fråga om tändernas friskhet hos barn, som under försökstiden tillförts fluor. I en interpellation tillfrågades inrikesministern i anslutning till resultatens offentliggörande om han var beredd att medverka till att städer och orter som så önskade finge möjlighet att tillätta fluor till vattenledningsvattnet. Svaret blev negativt.

Debatten om kariesprofylaktiska åtgärder har livligt uppmärksammats både bland tandläkare och hos den stora allmänheten. Utan tvivel är tandrötan den vanligaste folksjukdomen för närvarande. Av många anses den också vara den mest onödiga sjukdomen. Allmänt menas att verkliga krafttag för att råda bot på sjukdomen som sådan ej har tagits och att alla goda forskarkrafter på det här området borde uppmuntras genom rikligare anslag från statens sida. Kostnaderna för reparation av redan uppkomna skador på tänderna uppskattas till storleksordningen 200 milj. kr. årligen. Vid den jämförelsen förefaller de föreslagna 100 000 kronorna till ifrågavarande verksamhet vara ett alltför blygsamt belopp.

Bland privata forskare som kan anses förtjänta av uppmuntran befinner sig också docenten Alfred Åslander, vilkens s. k. benmjölsmetod torde vara värd en fortsatt prövning.

Tandvårnet har utfört en berömvärd verksamhet med små resurser, och det finns allt skäl att i statsanslag anvisa de 10 000 kronor som föreningen begärt.

Den av medicinalstyrelsen föreslagna verksamheten bör utan större svårigheter kunna väsentligt utbyggas, och det torde vara höjt över varje tvivel att det förslag om årligt anslag av 300 000 kronor som 1957 års folktandvårdssakkunniga föreslår i sitt betänkande är både vetenskapligt väl underbyggt och praktiskt genomförbart. Säkerligen är folktandvårdens huvudmän villiga att medverka i den utvidgade verksamheten. Det är angeläget att alla vägar prövas och att åtgärderna icke onödigtvis fördröjes. Alla måste aktiveras. Forskare, såväl enskilda som statsanställda, praktiserande tandläkare och folktandvårdens personal, distriktssköterskor och skolhälsovårdens anställda, både lärare och föräldrar samt den stora allmänheten måste med i kampen mot denna vår vanligaste folksjukdom. Det minsta som statsmakterna i det sammanhanget kan göra är att anvisa minst det årliga belopp som de sakkunniga har föreslagit.

Med anledning av de sålunda redovisade synpunkterna hemställs,
att riksdagen måtte

för budgetåret 1962/63 anvisa sammanlagt 300 000 kr. till kariesforskning och till profylaktisk verksamhet i fråga om tandkaries och andra tandsjukdomar, däri inräknat anslag

om 10 000 kr. till Tandvårnet och forskningsanslag till privata forskare;

i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en snar prövning och förslag angående tillskapandet av en statlig forskningsinstitution i enlighet med förslag av 1957 års folktandvårds-sakkunniga.

Stockholm den 23 januari 1962

Ivan Svanström

Gärda Svenson

Thorsten Larsson

Nr 61

Av fru **Svenson m. fl.**, om införande av trafiksäkerhetsprov i den obligatoriska skolan.

(Lika lydande med motion nr 76 i Andra kammaren)

Stockholm den 23 januari 1962

Gärda Svenson

Ivan Svanström

Thorsten Larsson

Ferdinand Nilsson
i Kungsängen

Nils-Eric Gustafsson
